

Nr.1

ISSN 2521-831X

BULETINI MUJOR

KLIMATIK

Janar 2017

Universiteti Politeknik i Tiranës

Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit & Mjedisit

Tirana © 2017

BULETINI MUJOR

KLIMATIK

JANAR 2017
Nr. 1

Buletini MuJOR Klimatik i përgatitur nga Departamenti i Klimës dhe Mjedisit të IGJEUM, ka për qëllim të ofrojë një informacion shkencor mbi situatën meteorologjike të çdo muaji, menjëherë pas mbarimit të tij, si dhe në kontekstin klimatik, të japë vlerësime mbi ndryshimet klimatike dhe tendencën e tyre në Shqipëri.

Buletini do të përmbajë:

- Një vlerësim sinoptik dhe disa veçori kryesore nga pikëpamja meteorologjike që karakterizojnë muajin e analizuar.
- Të dhëna meteorologjike, të cilat pasi janë kontrolluar, digjitalizuar, verifikuar e përpunuar sipas standardeve tekniko shkencore të OBM, referuar një sërë vendmatjeve të Sistemit Kombëtar të Monitorimit Meteorologjik, kryesisht për temperaturën e ajrit, reshjet atmosferike, etj; do të pasqyrohen në formë grafikësh, hartash, tabelash, etj, me qëllim që të jepet një vlerësim i tyre për shpërndarjen në kohë e hapësirë për territorin e vendit tonë.
- Krahasimi me vlerat e normës referuar periudhës 1961-1990 apo periudhave të tjera kohore, do të mundësojë nxjerrjen e përfundimeve me vlerë se si janë dhe se si po shkojnë ecuritë e elementëve të ndryshëm klimatikë, në këndvështrimin e ndryshimeve klimatike.
- Bazuar në produktet shkencore të vlerësimit të klimës prej qendrave më të njohura profesionale shkencore në botë me të cilat institucioni ynë ka marrëdhënie bashkëpunimi, do të jepen vlerësime për parashikim afatmesëm dhe afatgjatë të situatave të pritshme për muajt në vazhdim, që pasojnë datën e emetimit të çdo buletini.
- Rubrikat e fundit të këtij buletini kanë të bëjnë me pasqyrimin e informacioneve të ndryshme që kanë lidhje me arritje shkencore në fushën e meteorologjisë apo klimës në veçanti, jo vetëm në vendin tonë; ngjarje të veçanta si "Dita Ndërkombëtare e Meteorologjisë", rezultate të punës kërkimore shkencore apo tematikave të ndryshme të realizuara nën udhëheqjen shkencore të departamentit. Tematika të caktuara shkencore me vlerë për vlerësimin e Klimës si pasuri kombëtare, si dhe në funksion të situatave të caktuara meteorologjike apo dukurive të evidentuara do të jenë pjesë përmbyllëse e këtij buletini, të gërshetuara me konsiderata mbi efektivitetin që do të kishte përdorimi i informacionit meteorologjik dhe klimatik për të patur një zhvillim të qëndrueshëm e progresiv të ekonomisë së vendit tonë, për të siguruar një mirëqenie më të mirë për popullin apo minimizuar pasojat nga dukuritë ekstreme të motit.

Bazuar në eksperiencën profesionale dhe në përvojën e gjatë në fushën e meteorologjisë dhe klimës mendojmë se ky buletin do ti vijë në ndihmë shumë përdoruesve të fushave të ndryshme të ekonomisë, studiuesve, vendimmarrjes në nivele të ndryshme, studentëve e po ashtu medias dhe informimit të publikut në tërësi, për të ditur mbi baza shkencore se çfarë po ndodh me klimën në Shqipëri dhe si pritët ajo në muajt apo vitet e ardhshme.

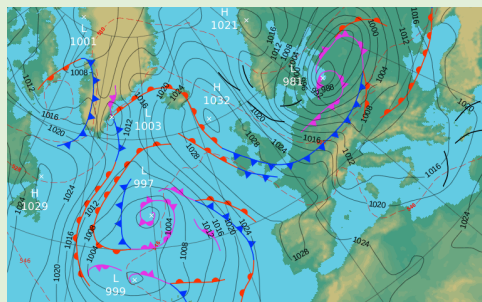
Vlerësimi meteorologjik për muajin janar 2017

Muaji janar 2017 u karakterizua me mot mjaft të ftohtë, i cili nga data 5 deri më 13 në mënyrë të veçantë u shoqërua me ulje të forta të temperaturave të ajrit dhe reshje të pakta dëbore. Situata sinoptike që paraprin këtë periudhë, më datë 4 janar paraqitet në figurën Nr.1. Kjo situatë ishte pasojë e mbizotërimit dhe përfshirjes së territorit të vendit tonë nën ndikimin e masave ajrore me origjinë siberiane, periferia e të cilave arriti përtej skajit më jugor të Shqipërisë. Në datat 7, 8 dhe 9 janar u shënuan vlerat më të ulta të temperaturave të ajrit, të cilat thyen dhe rekordin kombëtar duke arritur në -29.0°C në vendmatjen meteorologjike të Shtyllës, që ndodhet në lartësinë 1450 metra mbi nivelin e detit.

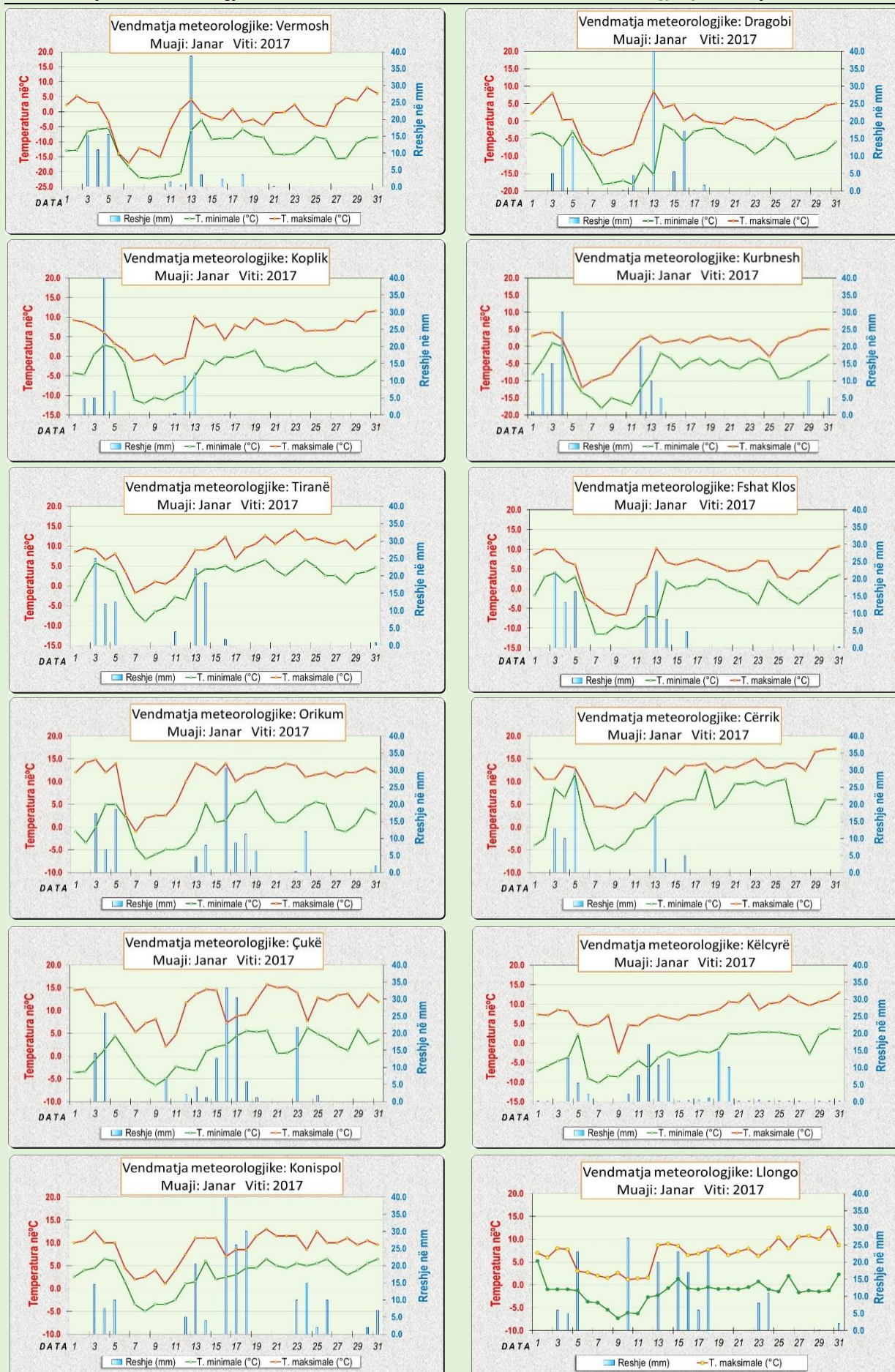
Gjithashtu duhet thënë se muaji janar 2017 pasojë një muaj pothuajse pa reshje, dhjetorin 2016, i cili ishte i ngjashëm dhe me dhjetorin 2015, që për më tepër ishte totalisht pa reshje në mbarë vendin dhe shënoi një rekord historik. Kështu edhe për këtë dimër evidentohet një karakteristikë e re nga pikëpamja klimatike në lidhje me reshjet. Gjithnjë e më shpesh në vitet e fundit po paraqitet një dimër me më pak reshje.

Kjo situatë e pasqyruar në vijimësi dhe në buletinet meteorologjike ditore (figurë Nr. 2) ka filluar të nxjerrë në pah treguesit e thatësirës meteorologjike dhe hidrologjike, pikërisht për muajt më me reshje të stinës së dimrit.

Figura Nr. 1. Situata sinoptike për datën 4 janar 2017.

Vlerësime për ecurinë e temperaturës së ajrit dhe reshjet (figurat në vijim Nr. 4/1÷4/12) në disa prej vendmatjeve meteorologjike të Sistemit Kombëtar të Monitorimit Meteorologjik për muajin Janar 2017.

Muaji janar nga pikëpamja klimatike për Shqipërinë është muaji kur vrojtohen temperaturat më të ulta gjatë gjithë vitit. Pikërisht për këtë në vijim, në tabelën Nr. 1 jepen disa të dhëna historike se kur janë vrotuar temperaturat më të ulta absolute të ajrit në vendmatje të ndryshme meteorologjike në vendin tonë, ku rekordi deri më sot mbahej nga vlera **-25.8°C** në Sheqeras, të rrethit të Korçës.

Tabela Nr.1 - Vlerat minimale absolute të temperaturës së ajrit për disa vendmatje meteorologjike.

Vendmatja Meteorologjike	Temperatura minimalenë °C	Data e vrotimit
Vermosh	-22.1	9 shkurt 1956
Kukës	-21.0	27 janar 1963
Peshkopi	-20.8	27 janar 1957
Sheqeras	-25.8	27 janar 1963
Dardhë	-21.8	14 janar 1968
Ersekë	-19.5	14 janar 1968
Bilisht	-24.8	20 janar 1967

Ndërkohë, muaji janar i këtij viti u karakterizua jo vetëm me ulje temperature, por dhe me reshje më të pakta në tërësinë e tyre si dhe me një raport të ri në lidhje me dëborën. Gjithashtu dhe lartësitë e dëborës së vrotuar nuk shënuan rekorde, ndonëse kësaj here shtrirja e saj preku një pjesë të madhe të vendit dhe u vrotua dhe në vendet e ekstremimit më jugor të Shqipërisë, ku kjo dukuri meteorologjike është e rrallë.

Për këtë qëllim u përpunuan dhe analizuan të dhënat nga 52 vendmatje meteorologjike, prej të cilave u përzgjedhën disa prej tyre, si më përfaqësuese për zonat e ndryshme të vendit. Në figurat në vijim Nr. 5 deri Nr. 16 jepet një tablo e detajuar për elementë të ndryshëm meteorologjikë, që karakterizuarin muajin janar 2017; si p.sh: për temperaturën mesatare të ajrit, atë mesatare të vlerave minimaleve, maksimaleve e po ashtu për vlerat absolute, reshjet, numrin e ditëve me reshje mbi pragje të caktuar, lartësinë e dëborës, etj. Natyrisht evidentohet për këtë muaj vlera e rekordit të ri kombëtar të temperaturës minimale absolute, të vrotuar gjatë tre ditëve në vijimësi në vendmatjen e Shtyllës së rrethit të Korçës, më datat 7, 8 dhe 9 janar 2017, ku u regjistruan përkatësisht **-24.0°C**, **-28.4°C** dhe vlera rekord historik **-29.0°C**.

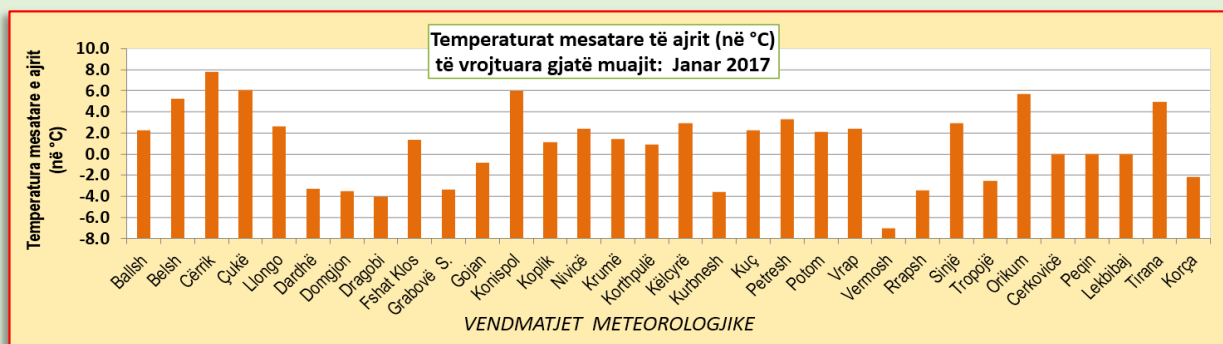

Figura Nr. 5. Vlerat e temperaturës mesatare të ajrit për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

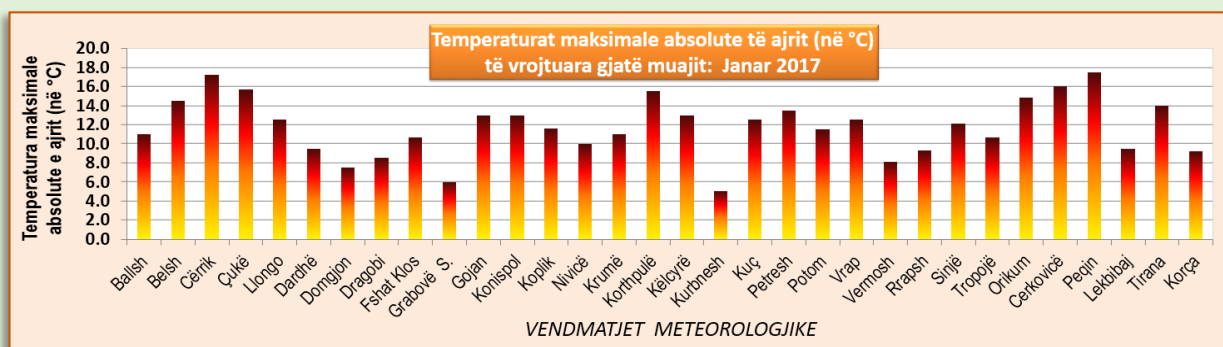

Figura Nr. 6. Vlerat e temperaturës maksimale absolute të ajrit për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

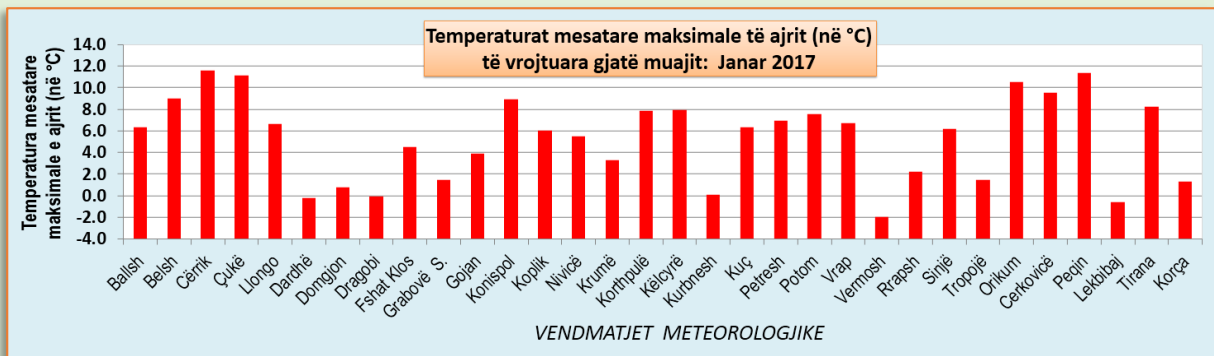

Figura Nr. 7. Vlerat mesatare të temperaturës maksimale të ajrit për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

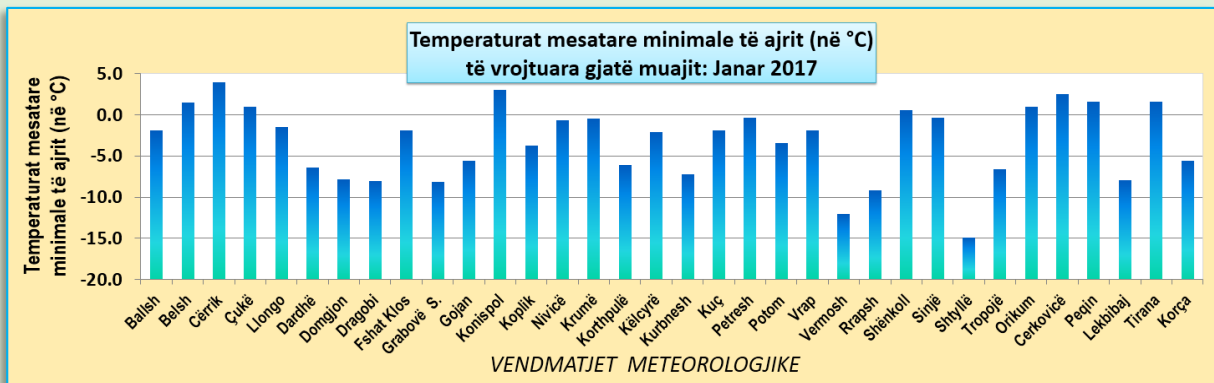

Figura Nr. 8. Vlerat mesatare të temperaturës minimale të ajrit për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

Një vëmendje e veçantë ju kushtua analizës së temperaturave minimale të ajrit, të cilat shënuan vlera mjaft të ulta, kryesisht në zonën lartë të vendit dhe në veçanti në pjesën JL të vendit.

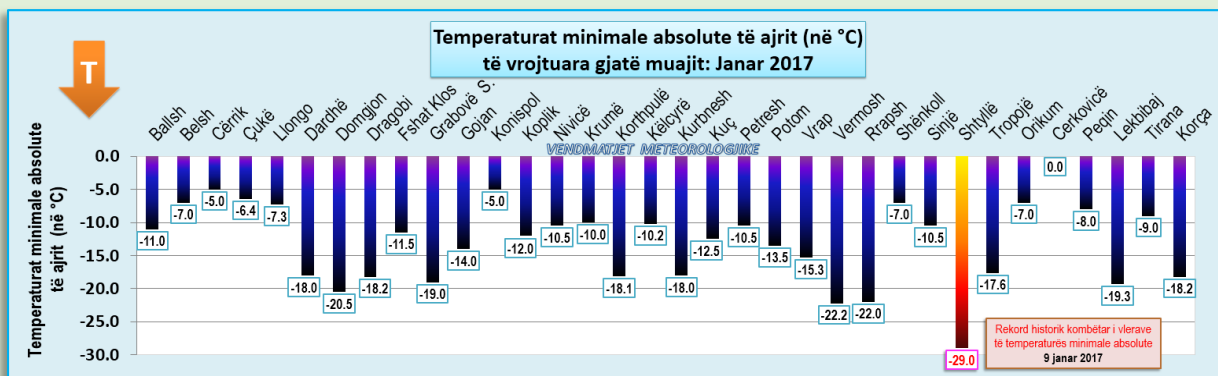

Figura Nr. 9. Vlerat e temperaturës minimale absolute të ajrit për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

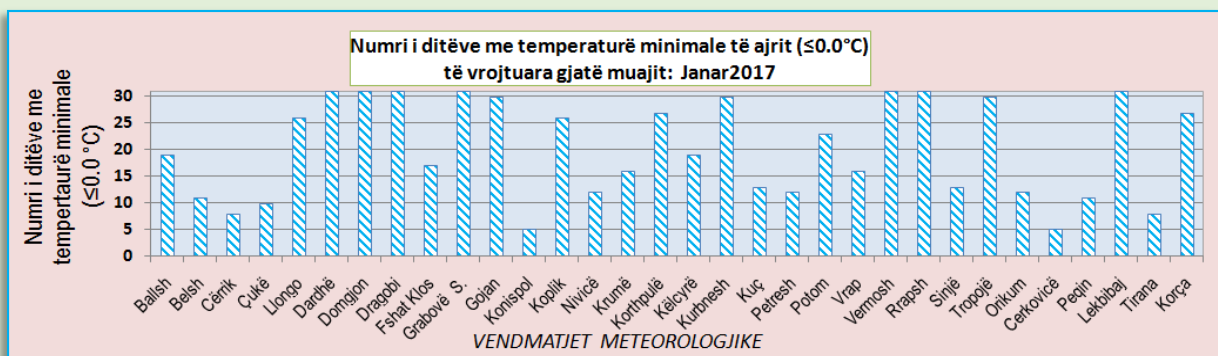

Figura Nr. 10. Numri i ditëve me temperaturë minimale të ajrit nën 0°C për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

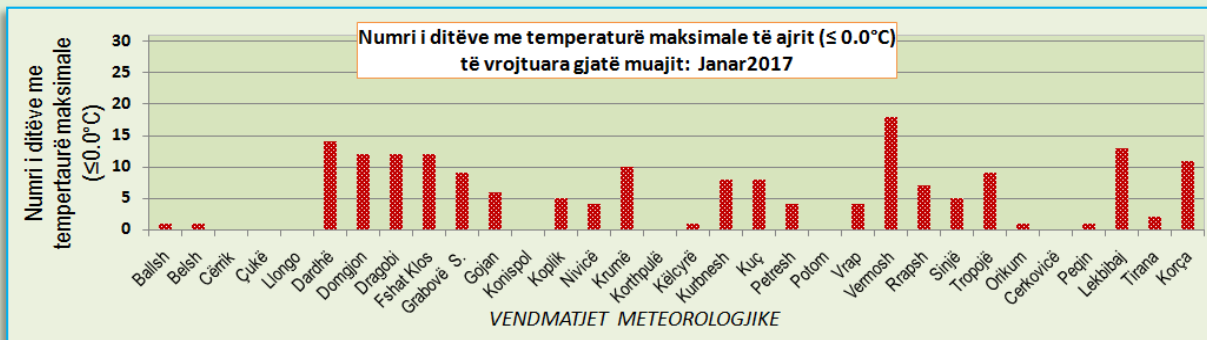

Figura Nr. 11. Numri i ditëve me temperaturë maksimale të ajrit nën 0°C për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

Ndonëse ky muaj krijoi përshtypjen e një “dimri” të ashpër, në fakt përveç uljes së ndjeshme të temperaturave të ajrit për rreth 10 ditë kundrejt vlerave normale të muajit, reshjet e vërtetuara ishin të pakta, nën normë dhe në formë dëbore, ku siç shihet dhe në figurën Nr. 15 edhe në zonat më të njohura me këtë dukuri, të cilat në të shkuarën kanë patur lartësi të dëborës mbi 2 metra, kësaj here nuk arritën më shumë se 60-70 cm.

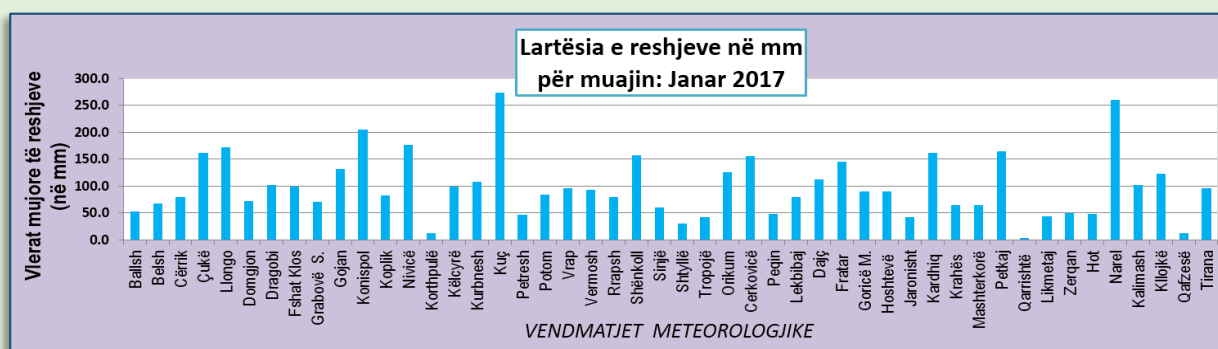

Figura Nr. 12. Lartësia e reshjeve (në mm) për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

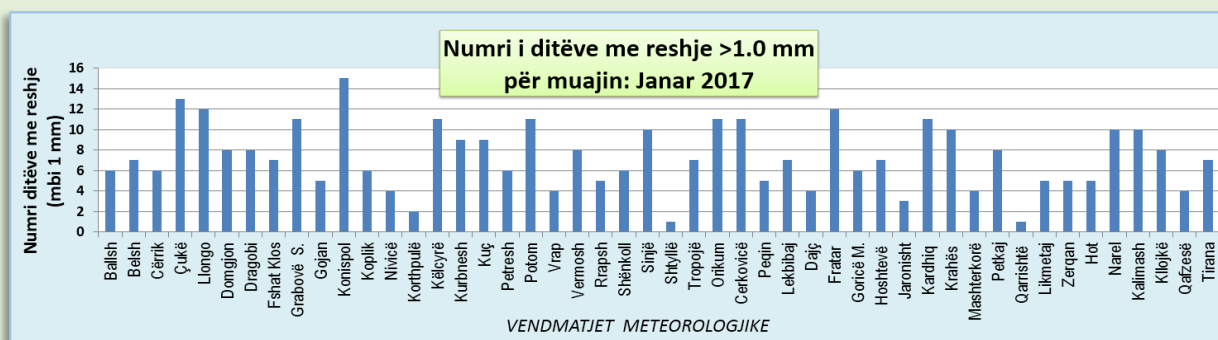

Figura Nr. 13. Numri i ditëve me reshje mbi prapagun 1.0 mm për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

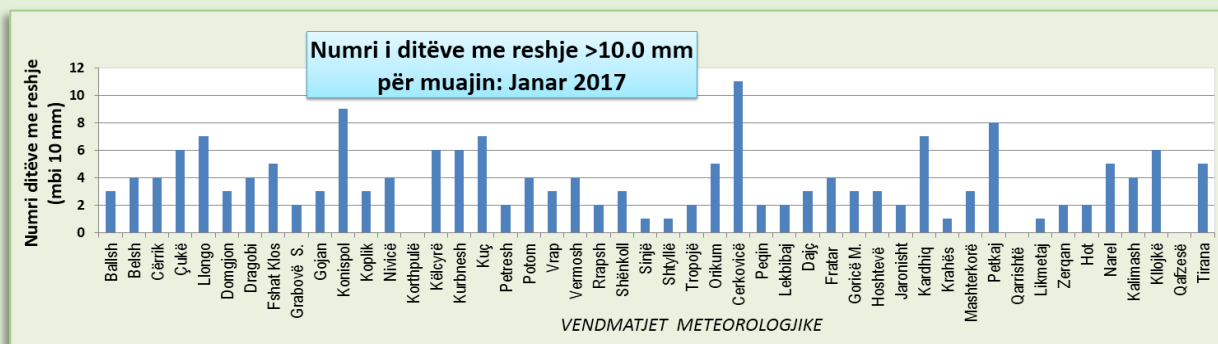

Figura Nr. 14. Numri i ditëve me reshje mbi prapagun 10.0 mm për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

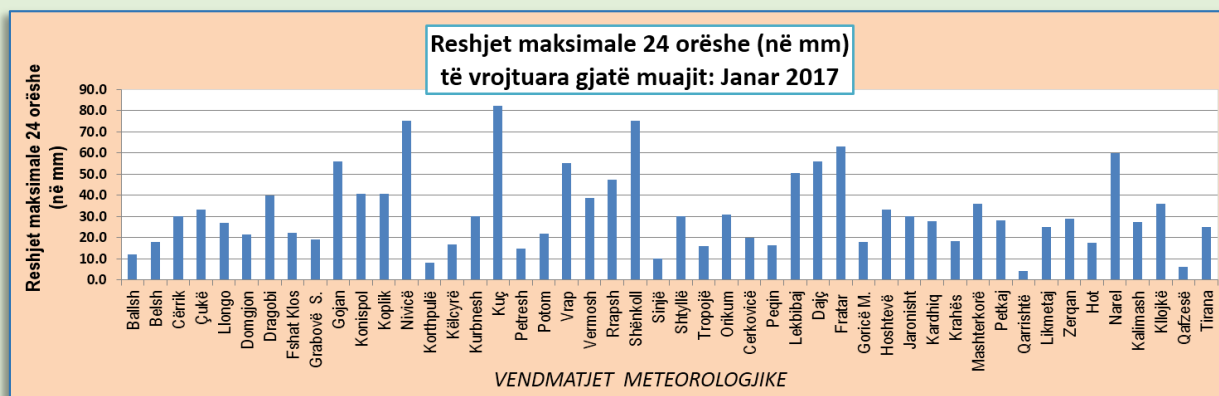

Figura Nr. 15. Vlerat e reshjeve maksimale 24 orëshe për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

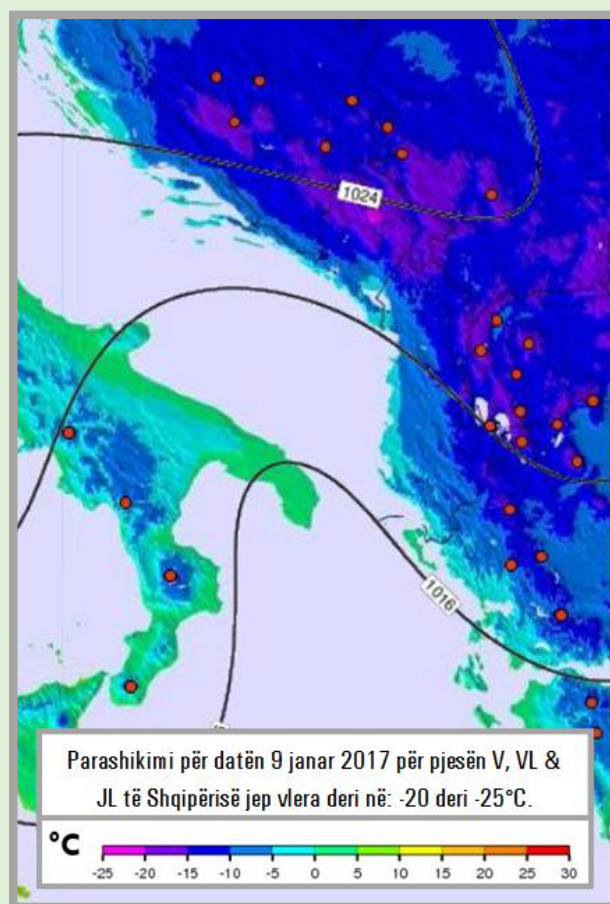

Figura Nr. 16. Vlerat e lartësisë së dëborës (në cm) për disa vendmatje meteorologjike të përzgjedhura për territorin e vendit tonë për muajin janar 2017.

Ndryshimet Klimatike

Krahasimi i të dhënave të vërtetuara meteorologjike për muajin janar 2017 me të dhënat e normës që i referohet periudhës 1961-1990, mundëson një vlerësim të rëndësishëm jo vetëm mbi ndryshimet e vërtetuara, por në veçanti me tendencat që po vërtetohen në vitet e fundit në karakteristikat kryesore të klimës. Muaji janar i këtij viti shënoi një rekord në historinë e vërtetimit meteorologjike për sa i takon uljeve të temperaturave minimale në shkallë vendi, ndërkohë që, temperaturat mesatare të vërtetuara ishin rreth -3°C më të ulta se norma, natyrisht me luhajtje nga -1.5°C deri në -5.0°C paraqitur në figurën Nr.18; ndryshime që janë në funksion dhe të lidhura me kushtet orografike dhe tipet e mikroklimave lokale.

Figura Nr. 17. Situata e parashikuar pikërisht për datën 9 janar kur u vërtetuan vlerat ekstreme më të ulta të temperaturës së ajrit në Shqipëri.

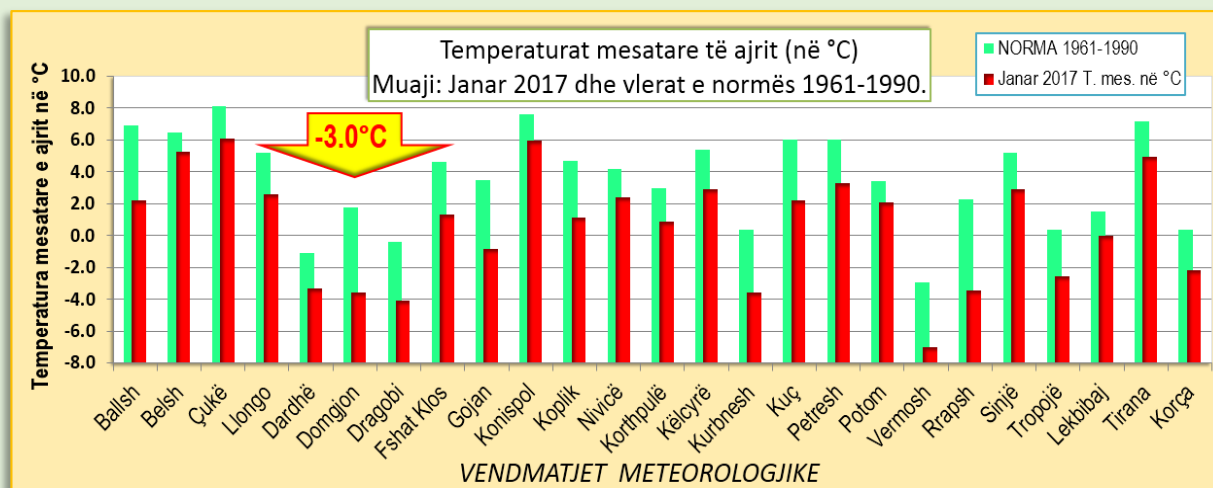
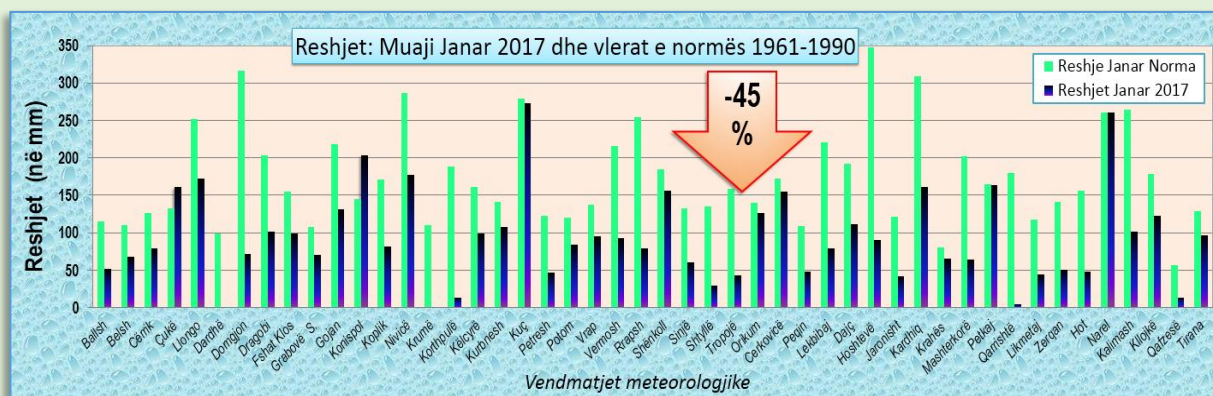

Figura Nr. 18. Krahësimi i të dhënave të temperaturës mesatare të ajrit me vlerat e normës klimatike referuar periudhës 1961-1990.

Ndryshe nga një perceptim për dimrin e ashpër të krijuar për shkak të temperaturave të ulta dhe për një lagështi të lartë të tij, duhet thënë se reshjet ishin nën normë dhe ato arritën mesatarisht në shkallë vendi deri në masë 55% të vlerave të normës. Në figurën Nr. 19 jepet një pasqyrë më e detajuar për këto ndryshime. Për më shumë duhet theksuar se një pjesë e mirë e këtyre reshjeve ishte në formë dëbore duke krijuar një rrjedhje ujore sipërfaqësore të pakët. Në figurën Nr. 20 jepet një pamje nga reshjet e dëborës në Tiranë.

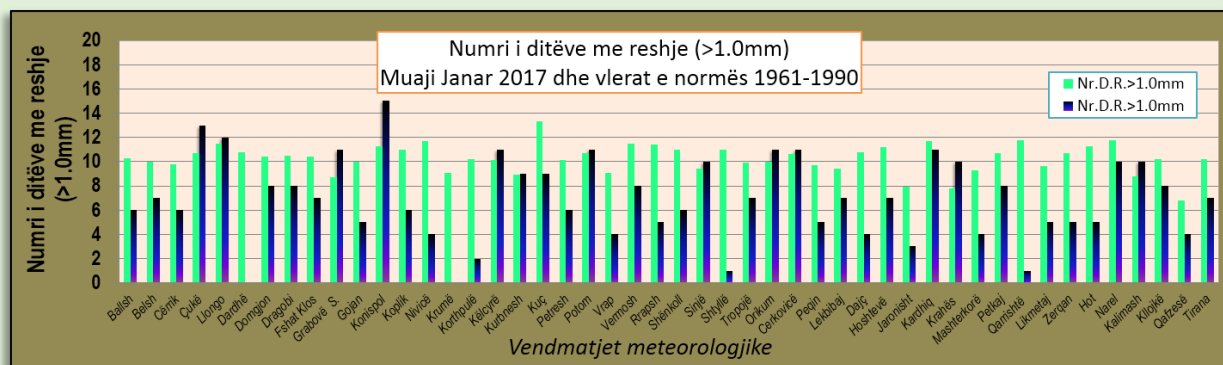
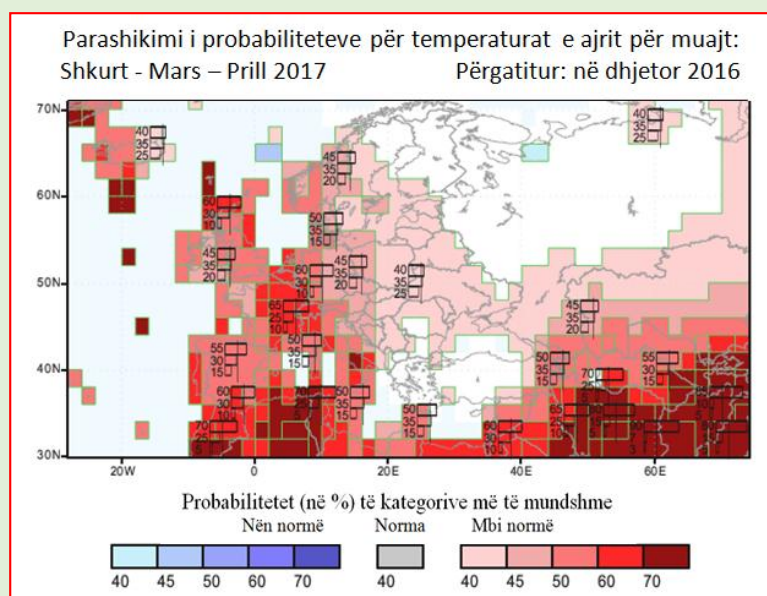

Figura Nr. 21. Krahësimi i të dhënave të reshjeve atmosferike me vlerat e normës klimatike referuar periudhës 1961-1990.

VLERËSIME MBI SITUATËN METEOROLOGJIKE TË PRITSHME PËR MUAJT NË VIJIM.

Bazuar në produkte të përgatitura nga qendra të njohura profesionale ndërkombëtare, në vijim jepen vlerësime për ecurinë e pritshme të kushteve meteorologjike, të cilat në kontekstin klimatik do të ofrojnë një informacion me rëndësi për muajt në vijim, si në këndvështrimin kohor afat mesëm apo afatgjatë ashtu dhe sa i takon ndryshimeve klimatike.

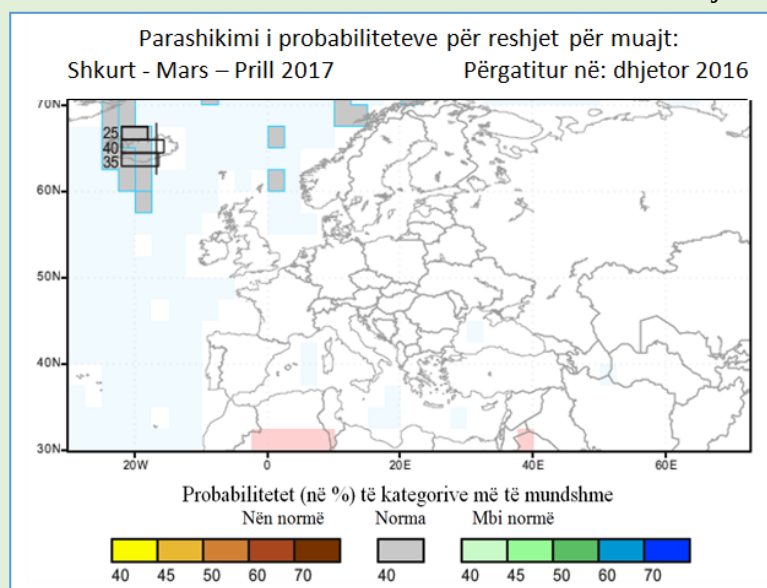
TEMPERATURA E AJRIT - Për muajt shkurt, mars dhe prill 2017, pritet që sa i takon

vlerave të parashikuara të probabiliteteve për temperaturat mesatare të ajrit ato të kenë vlera më të larta se norma. Kjo siç shihet dhe në figurën Nr.21 pritet të jetë më e theksuar për pjesën qendrore dhe perëndimore të kontinentit europian, ndërkohë që vendi ynë është në periferinë e ruajtjes së këtyre vlerave mbi normë.

Figura Nr.22. Vlerat e parashikimit të probabiliteteve për temperaturat e ajrit për muajt shkurt, mars dhe prill 2017.

RESHJET ATMOSFERIKE –Sa i takon reshjeve nga pikëpamja e probabiliteteve ato

nuk paraqesin ndonjë përparësi për të qenë me mundësi mbi ose nën normë për reshjet e pritshme në muajt shkurt, mars dhe prill 2017 për të gjithë territorin e kontinentit europian.

Figura Nr. 23. Vlerat e parashikimit të probabiliteteve për reshjet për muajt shkurt, mars dhe prill 2017.

INFORMACIONE TË TJERA

Ndryshimet klimatike – konsiderohen tashmë një çështje e rëndësishme që duhet mbajtur në konsideratë në politikat kombëtare të zhvillimit në vende të ndryshme të botës. Natyrisht, krahas kësaj një rëndësi gjithnjë e më të madhe po merr dhe bashkëpunimi ndërkombëtar, pasi në përpjekjet për të ruajtur një klimë sa më të përshtatshme dhe mënjeluar pasojat negative është e nevojshme një kontribut i përbashkët i të gjitha vendeve.

Në vitet e fundit gjithnjë e më shumë klima po karakterizohet me disa karakteristika, të cilat në mënyrë të përmbledhur janë: dimra më të shkurtër, por me një ashpërsi të theksuar në disa raste, një “rrëshqitje” e stinëve, periudha më të gjata me thatësi, theksim i dukurive ekstreme të motit, si reshje më intensive, reshje më të pakta në periudhën e ftohtë të vitit, një rritje e netëve tropikale si dhe një prezencë më e shpeshtë e valëve të të nxehtit, ndryshim i raportit të reshjeve të shiut me ato të dëborës, ku kjo e fundit vrojtohet më pak, etj. Figura Nr.24 në vijim paraqet në mënyrë mjaft domethënëse se ç’po ndodh me klimën e re që po vrojtohet tashmë dhe atë që pritet të jetë prezente gjithnjë e më shpesh në vitet e ardhshme.

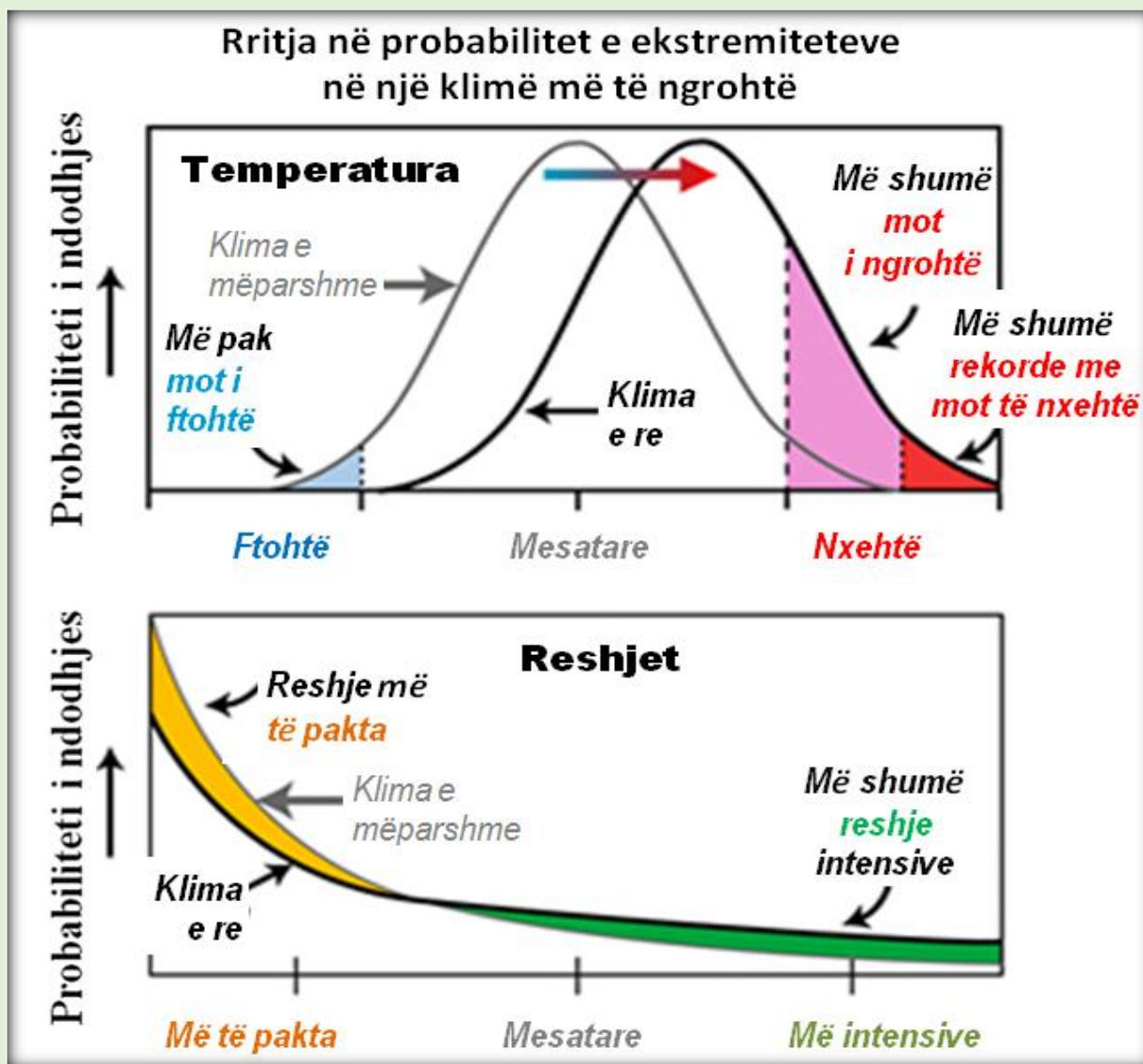

Figura Nr. 24 – Paraqitje skematike e ecurisë së pritshme të probabiliteteve për temperaturën dhe reshjet për klimën e pritshme në të ardhmen, kundrejt klimës së mëparshme.

Për të lexuar buletinet e tjera jeni të mirëpritur të vizitoni faqen përkatëse, duke klikuar në link-un e IGJEUM-it.

<http://www.geo.edu.al>

☀ ☀ ☀
Ky “Buletin Mujor Klimatik” u përgatit nga
Departamenti i Klimës dhe Mjedisit të
IGJEUM-UPT.
Tiranë © 2017.

